

Први светски рат био је највећи и најразорнији у дотадашњој историји света. Средства за масовно уништавање људских живота стално су усавршавана. У употребу улазе и тенкови, авијација, подморнице и бојни отрови.

Када су удружене немачке и аустоугарске армије започеле напад 5. Октобра 1915. године, прву тачку најжешћег удара представљао је Београд. Бугари су кренули у напад 11. Октобра у ударили српску одбрану са леђа. Немачки Генералштаб је упутио појачања са француског бојишта. Срби су били развучени на три стране, војска се повлачила корак по корак, а са њима и народ. Десетине и десетине хиљада цивила са децом потовареном у кола, или у рукама, вукући са собом оно што су погли да понесу иду према југу. Србија је представљала покретну масу избеглица без крова и хране.

У првој половини новембра 1915. године српске трупе и народ сливају се на Косово. Влада и Врховна команда одлучују да се изврши повлачење преко Албаније. Војска је била у расулу, неверица и очај су претили потпуним растројством. Искушење повлачења преко албанских гудура и страх од надолазеће зиме нису сви издржали.

Албанске планине постале су масовне гробнице непребројаних људи. Остале су заувек расуте кости десетине хиљада помрлих од глади, изнемоглости и зиме.

После одступања српске војске дошло је до распарчавања српске територије између Аустро-Угарске, Немачке и Бугарске.

Окупирана Србија била је подељена на два дела: на западне и средишње области у рукама аустроугарске војске и на источне и јужне под бугарском војском.

Аустро-Угарска је своју окупациону политику засновала на начелима да Србију треба разорити, а да се на националној и верској основи унеси пометње и раздор. Истицана је потреба суровог режима како би српска национална идеја била сломљена и њена снага уништена. У позну јесен 1915. године Србија је остављала утисак земље опустеле и опустошене, без живота.

Почетком наредне године, када се знатан број људи вратио својим кућама, ипак је и даље недостајало преко 40 % становништва. Посебно су тешко опустошени долина Дрине, Шабац са околином и насеља дуж Саве.

Српско друштво под окупацијом је представљало осакаћен организам. Окупатор је управљао друштвом које је чинио нејач. Већину становништва чинили су жене, деца и стари људи који су морали мукотрпно да раде да би преживели.

Бугари су посебно спроводили бруталну политику угњетавања. Српска култура била је затирана, вршена је насилна булгаризација, сви натписи на радњама и установама морали су да буду на бугарском језику, спровођене су честе депортације оних преосталих здравих мушкараца.

Малобројни учитељи, свештеници и друга интелигенција били су често пред ударима бруталности са стране бугарске војске. Било је исувише осуђеника на смрт, услови за живот су били претешки, било је недовољно хране, хигијена је била на изразито ниском нивоу.

Испод потиштености и велике туге српски народ је скривао веру у ратни преокрет. Многи одметници који нису били обучени да стварају војну организацију, одлучили су да на народ делују примером, стварајући одреде. Један од њих, Коста Војиновић, постаће вођа гериле. Одред који је он формирао снажно је утицао на становништво и глас о њему се брзо ширио. Мрежа отпора се све више ширила и крајем 1916. године захватила је јужне крајеве аустроугарског и бугарског окупационог подручја. Почетком 1917. године комитским одредима обухваћен је простор Топлице, Јабланице и Пусте реке. Све се више прича о подизању устанка, па је тако 24. фебруара подигнут устанак који се шири на све стране. Међутим, одмах се показало да нема довољно оружја за опреманје иоле веће устаничке војске. Окупатор је у побунјену Топлицу и Јабланицу послао три дивизије које су устанак сурово угушиле. Спаљивана су села и од преких судова изрицане смртне

пресуде (само у селу Разбојни убијено је 2 000 људи). У марту је устанак угушен а Коставојиноћ је погинуо. У овом устанку настрадало је око 20 000 цивила. Многбројни појединци који су у смрт ишли мирно, јуначки показивајући непријатељу колико га презиру. Окупатор се непрестано сусретао са чињеницом да се народ није предао психилошки, ако је већ то морао војно и политички.

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA SAJTU. -----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com